

УДК 347.77/78

«СЛУЖБОВІ» ОБ'ЄКТИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, СТВОРЕНІ ПЕДАГОГІЧНИМИ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ

Осипова Ю. В. аспірантка Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності Національної академії правових наук України

Осипова Ю. В. «Службові» об'єкти права інтелектуальної власності, створені педагогічними та науково-педагогічними працівниками.

Встановлено, що законодавство України, що стосується регулювання правових відносин щодо «службових» об'єктів права інтелектуальної власності (ОПІВ) є колізійним. Однак, не зважаючи на це можливо виділити дві основні умови, наявність яких є необхідною для віднесення ОПІВ до зазначеної категорії: 1) наявність трудових відносин; 2) інтелектуальна, творча діяльність має бути визначена у якості трудової функції (обов'язку) працівника. Наявність статусу педагогічного або науково-педагогічного працівника передбачає, що між вищим навчальним закладом та фізичною особою укладено відповідний трудовий договір. Щодо другої умови, то на основі аналізу кола звичайних трудових обов'язків педагогічних та науково-педагогічних працівників встановлено, що інтелектуальна, творча діяльність входить до кола трудових обов'язків вказаних осіб. В першу чергу творчий характер носить методична та наукова робота вказаної категорії осіб, в деяких випадках ознаки творчої діяльності має і навчальна робота. Отже, основним джерелом виникнення «службових» ОПІВ є інтелектуальна, творча діяльність педагогічних та науково-педагогічних працівників, що здійснюється останніми в першу чергу в рамках їх методичної та наукової роботи, а також в певних випадках в межах навчальної роботи.

Осипова Ю. В. «Служебные» объекты права интеллектуальной собственности, созданные педагогическими и научно-педагогическими работниками.

Определено, что законодательство Украины, касающееся регулирования правовых отношений относительно «служебных» объектов права интеллектуальной собственности (ОПИС) является коллизионным. Однако, не смотря на это, возможно выделить два основных условия, наличие которых является необходимым для отнесения ОПИС к указанной выше категории: 1) наличие трудовых отношений; 2) интеллектуальная, творческая деятельность должна быть определена в качестве трудовой функции (обязанности) работника. Наличие статуса педагогического или научно-педагогического работника предусматривает, что между высшим учебным заведением и физическим лицом заключен соответствующий трудовой договор. Относительно второго условия, то на основе анализа круга обычных трудовых обязанностей педагогических и научно-педагогических работников установлено, что интеллектуальная, творческая деятельность входит в круг трудовых обязанностей указанных лиц. В первую очередь творческий характер носит методическая и научная работа указанной категории лиц, в некоторых случаях признаки творческой деятельности имеет учебная работа. Следовательно, основным источником возникновения «служебных» ОПИС является интеллектуальная, творческая деятельность педагогических и научно-педагогических работников, которая осуществляется последними в первую очередь в рамках их методической и научной работы, а также в определенных случаях в пределах учебной работы.

Osipova Yu. «Service» intellectual property rights, created by the pedagogical and scientific-pedagogical workers.

It is certain that legislation of Ukraine, touching adjusting of legal relations in relation to the «official» objects of right of intellectual ownership (OofRIO) is a collision. However, not looking on it, it is possible to select two basic conditions, a presence of which is necessary for attributing of OofRIO to the category indicated higher: 1) presence of labour relations; 2) intellectual, creative activity must be certain as a labour function (duties) of worker. The presence of status of pedagogical or scientific-pedagogical worker provides for, that between higher educational establishment and physical person the proper labour contract is celled. In relation to the second condition, it is set on the basis of analysis of circle of ordinary labour duties of pedagogical and scientific-pedagogical workers, that intellectual, creative activity is included in the circle of labour duties of the indicated persons. Above all things creative character is carried by methodical and scientific work of the indicated category of persons, on occasion educational work has signs of creative activity. Consequently, the basic source of origin of «official» OofRIO is intellectual, creative activity of pedagogical and scientific-pedagogical workers, which is carried out the last above all things within the framework of their methodical and scientific work, and also in certain cases within the limits of educational work.

Постановка проблеми. Вищі навчальні заклади України (далі – ВНЗ) є юридичними особами [1, ч.1 ст. 23] в силу чого об'єктивно «не можуть створювати об'єкти права інтелектуальної власності, це можуть

зробити лише працюючі у них фізичні особи» [2, С. 38], в першу чергу педагогічні та науково-педагогічні працівники, а також особи, які навчаються у ВНЗ. Однак, це не означає, що ВНЗ, не будучи безпосередніми творцями об'єктів права інтелектуальної власності (далі – ОПІВ), не зможуть стати суб'єктами права інтелектуальної власності на ОПІВ шляхом набуття вказаного права з підстав, визначених законом. Однією з таких підстав є набуття ВНЗ права інтелектуальної власності в силу того, що ОПІВ є «службовим» або, мовою Цивільного кодексу України (далі – ЦК України), таким, який створено у зв'язку з виконанням трудового договору [3, ст. 429]. На жаль, законодавче врегулювання відносин щодо зазначеної категорії ОПІВ є далеким від досконалого. Вказане проявляється, зокрема, і в тому, що, на сьогодні, ЦК України та спеціальні закони у сфері інтелектуальної власності по різному визначають об'єкт вказаних відносин [3, ст. 429; 4, абз.35 ст.1, ст. 16; 5, абз.7-12 ст.1, ст. 9; 6, абз.12 ст.1, ст.8; 7, абз.22 ст. 1, ст. 7; 8, абз.22 ст. 1, ст. 17]. Тож, у ВНЗ можуть виникнути значні труднощі при вирішенні питання чи є той чи інший ОПІВ, створений у ВНЗ, «службовим». Як наслідок, ВНЗ може невірно врегулювати відносини щодо набуття права інтелектуальної власності на такий об'єкт з фізичною особою, яка є безпосереднім творцем ОПІВ.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Дослідження присвячені «службовим» ОПІВ, що можуть бути створені у ВНЗ, є малочисельними та досить фрагментарними. Так, зокрема, українські вчені Вірченко В.В. [9, С. 30-31] та Гужева А.М. [10, С. 176] у своїх роботах констатують, що літературні письмові твори наукового та навчально-методичного характеру, а також аудіовізуальні твори навчального характеру відносяться до категорії «службових», у випадку коли діяльність по їх створенню є трудовою функцією ПП та НПП, тобто вказана діяльність передбачена їх індивідуальними планами, входить до так званого «навантаження» викладача. У свою чергу Ярошевська Т.В. у своєму дисертаційному дослідженні на ряду з іншими питаннями окремо зупинилася на визначенні тих умов, за наявності яких винахід, створений ПП та НПП ВНЗ, можна віднести до категорії службових [11, С.80-84]. Більш детальну увагу поняттю «службових» ОПІВ у ВНЗ приділили, зокрема, такі російські вчені як Антонова Л.І., Шакунова Н.С. [12], Клюев М.О. [13]. У своїх роботах вказані вчені торкнулися питань визначення тих умов, за яких твори ПП та НПП можуть бути віднесені до категорії «службових». Як бачимо, вказані вище дослідження здійснені через призму окремих інститутів права інтелектуальної власності, що не можна вважати достатніми, враховуючи той факт, що коло ОПІВ, які можуть бути створені ПП та НПП, не вичерпується зазначеними вище ОПІВ. Тож, дослідження, що буде проведено у цій роботі, має теоретичний та практичний інтерес.

Мета статі. Враховуючи вищевикладене метою цього дослідження буде визначити ті умови, коли до ОПІВ, створених педагогічними (далі – ПП) та науково-педагогічними працівниками (далі – НПП) можливо застосування правового режиму «службових» ОПІВ.

Виклад основних положень. Аналіз видів діяльності, яку можуть здійснювати в рамках ВНЗ ПП та НПП, дозволяє говорити про те, що вказаними особами може бути створено широкий спектр ОПІВ. При цьому режим "службових" ОПІВ відповідно до ЦК України [2, ст. 429] можливо застосувати до таких видів ОПІВ як твори, виконання, винаходи (корисні моделі), промислові зразки, сорти рослин, породи тварин та топографії інтегральних мікросхем. В свою чергу спеціальні закони [3-8] до "службових" ОПІВ відносять лише об'єкти авторського і патентного права, а також сорти рослин та топографії інтегральних мікросхем. Слід зауважити, що це не єдина колізія норм, присвячених правому регулюванню відносин з приводу "службових" ОПІВ. Однак, не зважаючи на це, все-таки можливо виділити дві основні умови, наявність яких є необхідною для застосування режиму «службових» ОПІВ як відповідно до ЦК України, так і – до спеціальних законів. Переносючи вказані умови в площину ВНЗ їх можна сформулювати наступним чином. По-перше, це наявність між майбутнім творцем ОПІВ та ВНЗ трудових відносин, про що свідчитиме укладений вказаними особами трудовий договір. По-друге, інтелектуальна, творча діяльність має бути визначена у якості трудової функції (обов'язку) творця-працівника ВНЗ.

Аналіз законодавства про освіту [1, ст.ст.47- 49; 14, ст. 54], дозволяє говорити про те, що наявність у фізичної особи статусу ПП або НПП свідчить про те, що між ВНЗ та вказаною особою існують трудові відносини, оскільки для того, щоб стати ПП або НПП фізичній особі необхідно, по-перше, відповідати певним, визначеним законом, кваліфікаційним характеристикам, по-друге, укласти з ВНЗ відповідного рівня акредитації трудовий договір (контракт), що передбачатиме здійснення педагогічної або педагогічної та наукової, науково-технічної діяльності. Враховуючи зазначене, для досягнення мети цього дослідження залишається визначити, чи входить інтелектуальна, творча діяльність до кола трудових обов'язків (трудова функція) ПП та НПП.

Дослідження норм законодавства у сфері освіти та науки [1, ст. ст.43, 49; 15-18] дозволяє дійти висновку, що до кола звичайних трудових обов'язків ПП та НПП в першу чергу входить виконання навчальної, методичної та організаційної роботи. При цьому до *навчальної роботи* можна, зокрема, віднести: 1) проведення лекційних, семінарських, практичних, лабораторних, індивідуальних та інших, визначених ВНЗ, занять, а також проведення консультацій; 2) здійснення поточного та підсумкового контролю засвоєння особами, які навчаються у ВНЗ, теоретичного та практичного матеріалу за відповідними дисциплінами. Основним завданням ПП або НПП в рамках лекційного заняття є донесення до слухачів теоретичного матеріалу з відповідної навчальної дисципліни [15, п.3.3.]. Отже, ПП та НПП у разі їх творчого підходу до лекційного матеріалу можуть створювати такий ОПІВ як усний твір (лекція), крім того на думку деяких вчених лектор під час виголошення своєї лекції також буде створювати такий об'єкт суміжних прав як

виконання [2, С.87]. При цьому є всі підстави вважати, що вказані ОПІВ є "службовими", оскільки інтелектуальна, творча діяльність, що призводить до їх виникнення передбачена у якості трудового обов'язку лектора. У рамках лабораторного заняття функція ПП та НП зводиться до керівництва над роботою студента під час проведення останнім експериментів та дослідів, набуття практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням та методикою проведення експериментальних досліджень [15, п.3.4.]. Отже, вказана функція ПП та НПП не носить творчого характеру, є репродуктивною діяльністю і як наслідок безпосередньо не може призвести до створення ОПІВ. Теж саме можна сказати і про характер функції ПП та НПП, яку вони здійснюють під час проведення практичних, семінарських та інших подібних занять, оскільки в рамках зазначених форм організації навчального процесу ПП та НПП організують детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни, формують вміння і навички їх практичного застосування, організують дискусії навколо попередньо визначених тем, тощо [15, п.п. 3.5., 3.6, 3.7, 3.8].

У випадках, якщо в рамках лабораторних, практичних, семінарських та інших подібних занять ПП та НПП, в тому числі разом зі студентами, будуть створені ОПІВ, їх не можна буде віднести до категорії "службових" з урахуванням того, що інтелектуальна, творча діяльність, яка детермінувала їх появи, виходить за рамки трудових обов'язків ПП та НПП по проведенню вказаних лабораторних, практичних, семінарських та інших подібних занять.

Проведення консультацій, а також здійснення поточного та підсумкового контролю також не є творчою діяльністю і, як наслідок, також не може безпосередньо призвести до виникнення ОПІВ [15, п.п. 3.4. – 3.8, 3.12].

До методичної роботи ПП та НПП можна віднести, зокрема, наступні види робіт: 1) підготовку конспектів лекцій; методичних матеріалів до семінарських, практичних, лабораторних занять, курсового та дипломного проектування, практик і самостійної роботи студентів; 2) підготовку, рецензування підручників, навчальних посібників, словників, довідників (для педагогічних працівників); 3) розробку навчальних планів; навчальних програм; робочих навчальних планів; робочих навчальних програм; 4) розробку і підготовку нових лабораторних робіт; 5) підготовку комп'ютерного програмного забезпечення навчальних дисциплін; 6) складання екзаменаційних білетів; завдань для проведення модульного та підсумкового контролю; завдань для проведення тестового контролю; 7) розробку і впровадження наочних навчальних посібників (схем, діаграм, стендів, слайдів тощо); 8) розробку і впровадження нових форм, методів і технологій навчання; 9) вивчення і впровадження передового досвіду організації навчального процесу; 10) підготовку концертних програм та персональних художніх виставок; 11) здійснення методичного забезпечення навчально-виробничої практики осіб, які навчаються у ВНЗ [16; 15, п. 3.11.2]. Як видно з наведеного вище переліку методична робота носить творчий (продуктивний) характер і як наслідок може детермінувати появу різноманітних ОПІВ, в першу чергу об'єктів авторського та суміжного права. Оскільки вказана діяльність входить до кола звичайних трудових обов'язків ПП та НПП вказані ОПІВ можна віднести до категорії "службових".

До організаційної та науково-організаційної роботи ПП та НПП відноситься, зокрема: 1) робота в науково-методичних комісіях Міністерства освіти і науки, комісіях інших міністерств; 2) робота в Державній акредитаційній комісії, експертних і фахових радах; 3) робота в експертних комісіях ВАК; 4) робота в спеціалізованих радах із захисту дисертацій; 5) робота в науково-методичних і науково-технічних радах комісіях вищого навчального закладу та його структурних підрозділів; 6) організація та проведення загальнодержавних наукових конференцій, симпозіумів, семінарів; 7) робота з видання наукових і науково-методичних збірників; 8) виконання обов'язків заступника декана факультету (заступника директора інституту), заступника завідувача відділення на громадських засадах; 9) участь у виховній роботі студентського колективу, виконання обов'язків куратора (наставника) академічної групи; 10) керівництво студентським науковим гуртком, проблемною групою; 11) участь у профорієнтаційній роботі та довузівській підготовці молоді; 12) участь у підготовці та проведенні студентських і учнівських олімпіад; 13) участь в організації та проведенні позанавчальних культурно-спортивних заходів; 14) керівництво дипломними та курсовими роботами (проектами) осіб, які навчаються у ВНЗ; 15) керівництво навчально-виробничою практикою осіб, які навчаються у ВНЗ [17; 15, п. п. 3.9., 3.11.2]. Аналіз вказаних видів організаційної та науково-організаційної роботи дає можливість дійти висновку, що вказаний вид діяльності не носить творчого (продуктивного) характеру і як наслідок безпосередньо не може призвести до виникнення ОПІВ. У разі створення ПП та НПП, в тому числі разом з особами, які навчаються у ВНЗ, ОПІВ в рамках робіт, передбачених п.п. 6, 10, 12-15, їх не можна буде віднести до категорії "службових", оскільки вони не будуть результатом організаційної, науково-організаційної діяльності ПП та НПП.

Щодо наукової роботи, то аналіз законодавства у сфері освіти та науки [1, ст. 47; абз.7 ч.2.ст.61; ст. 25; 19, п.70; 20, абз.абз.4, 10 ст. 1, ст.4], дозволяє дійти висновку, що остання входить до кола звичайних трудових обов'язків лише НПП. Це, звісно, не означає, що ПП не можуть займатися науковою та/або науково-технічною діяльністю і отримувати різноманітні ОПІВ, однак вказані ОПІВ не можна відносити до "службових".

Отже, до наукової роботи НПП відноситься, зокрема: 1) виконання планових наукових досліджень (під останніми розуміються дослідження, що включені до тематичних планів науково-дослідних робіт ВНЗ, кафедри та наукових, науково-технічних програм) із звітністю в таких формах: 1.1. науково-технічний звіт; 1.2. дисертація (докторська, кандидатська); 1.3. монографія; 1.4. підручник, навчальний посібник, словник,

довідник; 1.5. наукова стаття в журналах, реферованих виданнях, інших виданнях; 1.6. заявка на видачу охоронних документів; 1.7. тези доповіді на конференціях, симпозиумах, семінарах (міжнародних, вітчизняних, інших); 2) рецензування монографій, підручників, навчальних посібників, словників, довідників, дисертацій, авторефератів, наукових статей наукових проектів, тематичних планів тощо; 3) доопрацювання для перевидання монографій, підручників, навчальних посібників, словників, довідників; 4) керівництво науковою роботою студентів з підготовкою: наукової статті; заявки на видачу охоронних документів; роботи на конкурс; доповіді на конференцію; 5) керівництво над дисертаційними дослідженнями аспірантів, докторантів та здобувачів [18; 21, п.п. 30, 40, 48]. Аналіз зазначених видів наукових робіт, дозволяє дійти висновку, що діяльність передбачена п.п. 1)-3) носить інтелектуальний, творчий характер і як наслідок може призвести до створення ОПІВ. При цьому враховуючи, що вказані види робіт входять до кола трудових обов'язків НПП і результатів можна віднести до категорії "службових". Відносно робіт, зазначених у п.п. 4)-5), то хоча вони і віднесені до переліку основних видів наукової діяльності НПП, за своєю природою вони є науково-організаційною діяльністю, а, отже, носять не творчий характер з усіма впливаючими з цього наслідками, про які детально йшлося вище.

Слід зауважити, що вказані вище переліки навчальної, методичної, організаційної та наукової роботи ПП та НПП є, по-перше, невичерпними, по-друге, - загальними, а, отже, повинні отримати свою конкретизацію по відношенню до кожного окремого ПП та НПП в залежності від займаної ним посади у його індивідуальному робочому плані [1, ч.2, ст.49; 15, п.5].

Окремо слід зазначити, що відповідно до закону України "Про охорону прав на винаходи та корисні моделі" [5, абз.7-9 ст.1] до категорії "службових" ОПІВ будуть віднесені винаходи (корисні моделі), створені ПП та НПП з використанням досвіду, виробничих знань, секретів виробництва та обладнання ВНЗ, навіть у тому випадку, коли діяльність, що детермінувала їх появу, не входила до кола трудових обов'язків ПП та НПП.

Висновки: До кола звичайних трудових обов'язків ПП входить навчальна, методична та організаційна (науково-організаційною) робота. До кола звичайних трудових обов'язків НПП входить навчальна, методична, організаційна (науково-організаційна) та наукова робота. Інтелектуальна, творча діяльність входить до трудових обов'язків ПП та НПП. Творчий характер носить в першу чергу методична та наукова робота ПП та НПП, а також у певних випадках навчальна робота вказаних осіб. Основним джерелом виникнення "службових" ОПІВ є інтелектуальна, творча діяльність ПП та НПП, що здійснюється останніми в рамках їх методичної, наукової та навчальної роботи.

Список використаних джерел:

1. Закону України «Про вищу освіту» від 17.01.2002 № 2984-III станом на : 05.12.2012 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2984-14/page>
2. Право інтелектуальної власності: Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України / За аг. ред. М.В. Паладія, Н.М. Мироненко, В.О. Жарова. – К.: Парламентське вид-во, 2006. – 432 с.
3. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV : станом на 19.01.2013 р.[Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
4. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 № 3792-XII : станом на : 05.12.2012 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу : <http://zakon1.rada.gov.ua>
5. Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15.12.1993 № 3687-XII : станом на 05.12.2012 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>
6. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» від 15.12.1993 № 3688-XII : станом на 05.12.2012 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3688-12>
7. Закон України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» від 05.11.1997 № 621/97-ВР : станом на 05.12.2012 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show>
8. Закон України «Про охорону прав на сорти рослин» від 21.04.1993 № 3116-XII : станом на 09.12.2012 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3116-12>
9. Вірченко В.В. Зміст та необхідність удосконалення механізму державного регулювання авторських прав на службовий твір / В.В. Вірченко // Інтелектуальна власність у науково-дослідних установах та вищих навчальних закладах: теоретичні та практичні аспекти управління та оцінки : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – К.: 2011. – С. 29-31.
10. Гужева А.М. Особливості договору про створення за замовленням і використання твору у ВНЗ // Актуальні проблеми права інтелектуальної власності : збірник матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 10-й річниці святкування Міжнародного дня інтелектуальної власності, 16 червня 2010 року, м.Одеса.- Одеса: 2010.- С. 176
11. Ярошевська Т.В. Право на службовий винахід : дис. ... кандидата юрид. наук: 12.00.03 / Ярошевська Тамара Василівна – Київ, 2009 – 200 с.
12. Антонова Л.И., Шакунова Н.Е. Правовой режим служебных произведений [Текст] / Л. И. Антонова, Н. Е. Шакунова // Управленческое консультирование. - 2009. - N 2. - С. 126-131.

13. Клюев М.А. Служебные произведения // Университетское управление: практика и анализ. – № 1. – 2002. [Электронный ресурс]. — режим доступа к ресурсу : <http://www.umj.ru/index.php/pub/inside/281>
14. Закону України «Про освіту» від 23.05.1991 № 1060-ХІІ станом на: 01.01.2013р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
15. Наказ Міністерства освіти України «Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» від 02.06.1993 № 161, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 23 листопада 1993 р. за № 173 [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0173-93>
16. Перелік основних видів методичної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів від 07.08.2002 № 450, затверджений Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.08.2002 N 450, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 21 серпня 2002 р. за N699/6987 [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0699-02>
17. Перелік основних видів організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів від 07.08.2002 № 450, затверджений Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.08.2002 N 450, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 21 серпня 2002 р. за № 701/6989 [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0701-02>
18. Перелік основних видів наукової роботи науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів від 07.08.2002 № 450, затверджений Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.08.2002 N 450, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 21 серпня 2002 р. за № 700/6988 [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0700-02>
19. Положення «Про державний вищий навчальний заклад», затверджено Постановою Кабінету міністрів України від 05.09.1996 № 1074 станом на : 13.08.1999 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1074-96-%D0%BF>
20. Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність» від 13.12.1991 № 1977-ХІІ станом на : 05.12.2012 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>
21. Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів, затверджено Постановою Кабінету міністрів України від 01.03.1999 № 309 станом на : 16.09.2011 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/309-99-%D0%BF>

Ключові слова: «службові» об'єкти права інтелектуальної власності; педагогічні працівники; науково-педагогічні працівники; вищі навчальні заклади; трудові обов'язки; трудові функція.

Ключевые слова: «служебные» объекты права интеллектуальной собственности; педагогические работники; научно-педагогические работники; высшие учебные заведения; трудовые обязанности; трудовые функции.

Keywords: "office" objects of intellectual property right; pedagogical workers; scientific and pedagogical workers; higher educational institutions; labor duties; labor functions.

УДК 347.211:001.893

ПРОБЛЕМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ: ПЛАГІАТ У НАУЦІ

Воліков В. В., к.е.н., начальник науково-дослідного сектору, Харківський національний економічний університет

Дзьобко І. П., ст. викладач, Харківський національний економічний університет

Воліков В. В., Дзьобко І. П. Проблеми інтелектуальної власності: плагіат у науці.

Стаття присвячена питанню порушення прав інтелектуальної власності, а саме проблемі плагіату у науці. Показано, що явище плагіату характеризується практичною необізнаністю та потребує нагального вирішення. У статті зроблена спроба з'ясувати представлені тлумачення плагіату з класифікаційними типами плагіату із зазначенням причин їх породжуючих. З'ясовано, що об'єктом права інтелектуальної власності може бути не кожен результат творчої діяльності, а лише той, який відповідає вимогам закону. Зазначено, що проблематика плагіату торкається невиправдані поведінки суб'єктів щодо неправомірного розпорядження об'єктами інтелектуальної власності. Вважається, що захист прав інтелектуальної власності – це прерогатива суб'єктів інтелектуальної власності, тобто тих, хто володіє майновими й немайновими правами на інтелектуальний продукт (об'єкт інтелектуальної власності), оскільки права інтелектуальної власності є приватними правами. Доведено, що нині єдиного, вичерпного та загальноприйнятого визначення плагіату не існує. Із цих позицій представлено авторське розуміння цього терміну, під яким розуміється привласнення